

Niewiele wiadomo o zasadzcy **Janie Studzieńskim**. W Polsce w XVI wieku nazwisko Studzieński vel Studziński mogło być związane z miejscem zamieszkania, np. z miejscowością o nazwie Studzień lub Studzińce. Nasz zasadzca

Jan Studzieński

z racji poręczenia przez Starostę Sandomierskiego, który 9 lat wcześniej polecił zasadzcę o tym samym nazwisku królowi Zygmuntowi Augustowi, a Ten aktem lokacyjnym wydanym na zamku w Lublinie, w dniu 8 sierpnia 1569 r. powołał na zasadzcę również „szlachetnie urodzonego”

Stanisława Studzieńskiego

herbu Gryf do założenia wsi Ossówka. Obaj wywodzili się prawdopodobnie ze Studzieńca pod Rogoźnem w Poznańskim, gdzie o tym samym nazwisku oraz herbie gryf mieszkali Studzieńscy.

Sołtys Stanisław Studzieński, dzięki wsparciu nowego starosty sandomierskiego Andrzeja Firleja herbu Lewart wystarał się o nowy akt lokacyjny. W dniu 29 kwietnia 1578 r., a więc w roku lokacji wsi Kamień król Stefan Batory wydał oficjalne potwierdzenie dokumentu z 1569 r., w którym podtrzymał wszystkie postanowienia swego poprzednika i zachęcał do dokończenia tworzenia wsi Ossówka. [Więcej](#)

□□□□ W dokumencie lokacyjnym król Stefan Batory nadaje: „Uprawnienie lokowania wsi zwanej Kamień przy potoku Pruszyna dane **szlachetnemu Studzieńskiemu**”. Za „radą starosty naszego sandomierskiego, uznaliśmy, że lokowanie i umieszczenie tej wsi powinniśmy powierzyć i zlecić szlachetnemu

Janowi Studzieńskiemu

, którego szczególne starania, troska, i wysiłek w zajmowaniu się sprawami gospodarskimi przez tegoż starostę nam polecane zostały, jako też pismem tym naszym niniejszym powierzamy i zlecamy, oraz dajemy mu i przyznajemy nienaruszoną i absolutną władzę i możliwość lokowania, erygowania, zakładania i zbudowania wsi zwanej Kamień, jako to się zwykło mówić, na surowym korzeniu, do granic dziedzicznych wsi pewnych szlachciców, zwanych Łętownia i Kopki, przy potoku nazywanym Pruszyna. I chcemy, by w tej wsi miał dla siebie dozwolone i swobodne, by lokować i ustanawiać tylu rolników to jest kmieci, na półwłókach, i tak samo zagrodników na określonych porcjach pola, ilu w obrębie granic naszych lasów, w tym miejscu się znajdujących, będzie można lokować i ustanawiać. Tymże rolnikom i wieśniakom wyznaczy majątki rolne dla wykorzenienia i dla uprawy, na ich własny użytek, do wspomnianej rzeki Pruszyna, a także innej rzeki zwanej Przędzel, oraz w innych miejscach stosownych i dogodnych, w obrębie granic tejże wsi Kamień. Będą także mieli wszyscy mieszkańcy wsi Kamień swobodną możliwość w sąsiednich lasach naszych pasania swojego bydła i trzody, oraz innych zwierząt pociągowych, oraz wycinki drzew i pni, na użytek budynków, oraz wycinki drewna wszelkiego rodzaju, na opał i na wszelki inny użytek domowy, w tychże lasach naszych.”

Jan Studziński vel Studziński także zasadzał w 1599 r. wieś Komorów oraz inne wioski na Zasaniu. Bardzo ważną rolę w życiu gospodarczym puszczy odgrywało wprowadzenie funkcji leśniczego. W 1571 roku Hieronim Gostomski wojewoda poznański, starosta sandomierski za zgodą króla Zygmunta Augusta założył w pobliskim Komorowie „urząd leśniczy lasów sandomierskich” (prefektura lasów sandomierskich). Równocześnie starosta sandomierski powołał na leśniczego Jana Studzińskiego.

Z powyższego wynika, że Studzieńscy mieli zaufanie u starostów sandomierskich, a za ich radą królowie powierzali im odpowiedzialne zadania do realizacji swoich planów.

Pierwsze zabudowania w Kamieniu powstały zapewne na siedzibę dla zasadzcy, jednocześnie trwało intensywne karczowanie lasu. Wycinką drzew musieli zajmować się profesjonaliści tj. drwale. Jednocześnie prowadzono prace ciesielskie w celu zgromadzenia materiału budowlanego na budynki. Nasuwa się pytanie skąd pochodzili ci pracownicy z tymi zawodami, i to w samym środku puszczy? Po sąsiedzku istnieje już wieś Jeżowe założona przez Serafina Czcibora Dubanowskiego 1554 r. Niedaleko bo w Woli Zarczyckiej równocześnie lokowana jest wieś na prawie niemieckim, której zasadzcą był Piotr Zarczycki na podstawie aktu lokacyjnego wydanego przez Króla Stefana Batorego w czerwcu 1578 r. W pobliżu (15 km) znajdowały się już: Rudnik i wieś Kopki. Na południe od Kamienia trwała lokacja wsi Ossówka. Od 200 lat istniała Wola Raniżowska. Niewątpliwie, te dwie lokacje mają ze sobą związek, choćby personalny, ale też musiała istnieć współpraca i wymiana doświadczeń oraz pracowników. Pomimo bardzo intensywnej kolonizacji w okolicy wieś Kamień dzięki korzystnym warunkom dla osadników (20 lat wolnizny) powstała dość szybko bo w 1611 roku wg *„Iustracji An 1611 nie powinna mieć więcej , tylko dwadzieścia siedem pełno łanków (kmienci jedno łanowych) N. 27 y cwierć excepto, zagrodników których na ten czas siedem być miało.”*

[Więcej](#)

Pod budowę został wybrany bezpieczny teren z dostępem do wody jak najbliżej terenów przeznaczonych pod uprawy rolne. Ponadto rozplanowano teren dla przyszłych osadników. W dalszej kolejności rozpoczęto rekrutację kmienci pod nadziały wydzielonych działek. Patrząc na mapę gminy Kamień, daje się zauważyć w jaki sposób dokonano podziału tych terenów. Pola aktualnych mieszkańców Nowego Kamienia tzw. „Kameralne”, a za kolonizacji józefińskiej nazwane „Steinau” w całości należały do zasadzcy. Pozostałe tereny zajęte zostały przez osadników. Układ posesji oraz pól wskazują, że Prusina musiała być częściowo zasiedlona jeszcze przed lokacją wsi Kamień i prawdopodobnie byli to Mazurzy oraz Prusowie - uciekinierzy z Prus albo północnej części Mazowsza, którzy stanowili siłę roboczą przy realizacji lokowanej wsi Kamień.

Władysław Wąsik